

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN HOFSTAD III TE HOUTEN

Opdrachtgever

Naam : GEMEENTE HOUTEN
 Contactpersoon : mw. Y. Monincx
 Adres : Postbus 30
 PC + plaats : 3990 DA Houten
 Tel. : 030-639 26 11
 Mail :

Bevoegd gezag

Naam : GEMEENTE HOUTEN
 Contactpersoon : mw. Y. Monincx
 Adres : Postbus 30
 PC + plaats : 3990 DA Houten
 Tel. : 030-639 26 11
 Mail :

Uitvoerend bureau

Naam : Cuijpers Advies/ Projectbureau Ruimtelijke Ontwikkeling b.v.
 Auteur : ir. J.J. Cuijpers
 Adres : Gouverneur Hultmanstraat 2
 PC + plaats : 5224 CJ 's-Hertogenbosch
 Tel. : 06 - 5146 1115
 Mail : info@posd.eu
 Website : www.posd.eu
 Projectnummer : 46004-04

Samenvatting

Het plangebied is gelegen in een recente woonuitbreiding van Houten. Het plangebied maakte deel uit van de akkergronden rondom de kern Houten. Het grondgebruik en de ruimtelijke inrichting zijn mogelijk ontstaan in de Late Middeleeuwen (1050 - 1500). Van die structuur is niet veel overgebleven. De Kromme Sloot is het enige tastbare bewijs van de vroegere situatie. Deze heeft een zeer hoge cultuurhistorische waarde. Daarnaast zijn er nog enkele restanten perceelsrandbeplanting aanwezig, die ook een zekere cultuurhistorische waarde hebben. Deze historische elementen hebben een belangrijke waarde voor de ruimtelijke structuur van het gebied. Daarom is het noodzakelijk dat de aanwezige cultuurhistorische waarden worden beschermd in het op te stellen bestemmingsplan.

Versietabel

versie	datum	Inhoud	status	validatie
1-1	04 06 2012	conceptrapport	concept	JC
2-1	02 07 2012	Onderdeel archeologie aangepast	Concept	JC

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN HOFSTAD III TE HOUTEN

Inhoud

0.	INLEIDING	3
0.1	Aanleiding	3
0.2	Doel	3
0.3	Leeswijzer	3
0.4	Werkwijze	4
1.	DE AANWEZIGE SITUATIE EN CULTUURHISTORISCHE WAARDEN	5
1.1	De ondergrond	5
1.2	Korte beschrijving van de geschiedenis van het gebied	6
1.3	Aanwezige cultuurhistorische waarden	7
1.3.1	Archeologie	8
1.3.2	Historische bebouwing	10
1.3.3	Historisch-geografische waarden	10
1.4	Waardering	13
1.4.1	Methodiek	13
1.4.2	Archeologie	14
1.4.3	Historische (steden)bouwkunst	14
1.4.4	Historische geografie	14
2	ADVIES	15
	SAMENVATTING	16
	BIJLAGE 1 - GERAADPLEEGDE BRONNEN	17

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN HOFSTAD III TE HOUTEN (GEM. HOUTEN)

0. INLEIDING

0.1 Aanleiding

In opdracht van Gemeente Houten heeft Cuijpers Advies/Projectbureau Ruimtelijke Ontwikkeling b.v. in mei/juni 2012 een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied van het bestemmingsplan Hofstad III in de gemeente Houten. Op basis van de onderzoeksresultaten is vervolgens een advies met betrekking tot wijze van opname van de cultuurhistorische gegevens in het bestemmingsplan geformuleerd.

Het plangebied omvat een min of meer driehoekig terrein dat tot nu toe vrijwel onbebouwd is gebleven, terwijl de omgeving voor woningbouw in gebruik werd genomen. Thans is begonnen met de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan.

De gemeente Houten laat bij de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan een cultuurhistorisch onderzoek uitvoeren, overeenkomstig de regelgeving zoals die sinds 1 januari 2012 wettelijk verplicht is. Het gaat daarbij om het in kaart brengen van archeologische, historisch stedenbouwkundige en historisch geografische waarden en het beschrijven van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige waarden en de aanwezige of te verwachten monumenten in het plan wordt omgegaan. De gemeente Houten heeft het erfgoedbeleid vastgelegd in de nota Gekoesterd Erfgoed¹ uit 2004, een integrale beleidsnota op het gebied van de bovengrondse en ondergrondse monumentenzorg.

Verder is het archeologisch beleid vastgelegd in een archeologische beleidskaart² (2007) en in het Paraplubestemmingsplan Archeologie (2011).

0.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van het materieel erfgoed binnen het plangebied, en het beschrijven van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige waarden en de aanwezige of te verwachten monumenten in het plan wordt omgegaan

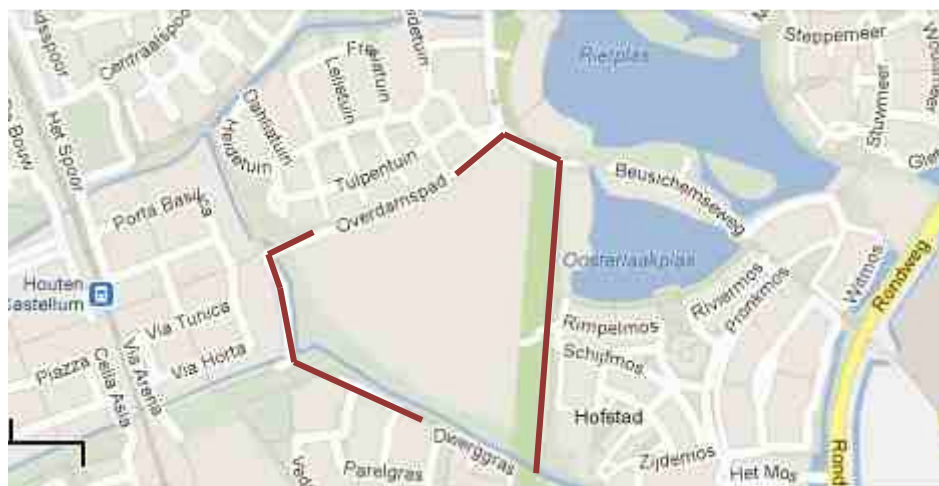
0.3 Leeswijzer

De rapportage is bedoeld om opgenomen te worden in de toelichting van het bestemmingsplan. Daarom is deze inleiding niet mee genummerd. In hoofdstuk 1

¹ Gemeente Houten, 2004

² Gemeente Houten, 2007.

is een zeer korte beschrijving opgenomen van de ontwikkeling van het plangebied. Deze beschrijving is kort gehouden. Voor uitgebreider beschrijvingen wordt verwezen naar de in de literatuurlijst opgenomen bronnen. Verder zijn in dat hoofdstuk de relevante cultuurhistorische waarden in het plangebied beschreven. Bij dat laatste is onderscheid gemaakt tussen de statuswaarden (cultuurhistorische objecten en structuren die een wettelijke bescherming genieten) en overige waarden. In hoofdstuk 2 is aangegeven wat de uitkomsten van het onderzoek betekenen voor het bestemmingsplan en eventuele andere beleidsvelden.

Afbeelding 1 - Situering plangebied (bron: Google-maps) - het plangebied is omlijnd met een bruine lijn.

0.4 Werkwijze

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van bureauonderzoek en veldonderzoek. Het bureauonderzoek omvatte literatuuronderzoek van openbare en/of gepubliceerde stukken, alsmede archiefonderzoek van de via digitale kanalen toegankelijke bescheiden. Het veldonderzoek omvatte een korte inventarisatie ter plaatse om vast te stellen of de betreffende objecten nog aanwezig zijn. Het omvatte geen bouwhistorisch onderzoek. Wel werd een nadere analyse van de geregistreerde waarden gemaakt. Op basis van de verworven gegevens werd een gebiedskaart vervaardigd (kladkaart) met daarop aangegeven de aanwezige waarden. Vervolgens is aangegeven welk beleid ten aanzien van de aanwezige cultuurhistorische waarden opgenomen dient te worden in het bestemmingsplan en welke andere beleidsinstrumenten eventueel ingezet zouden moeten of kunnen worden.

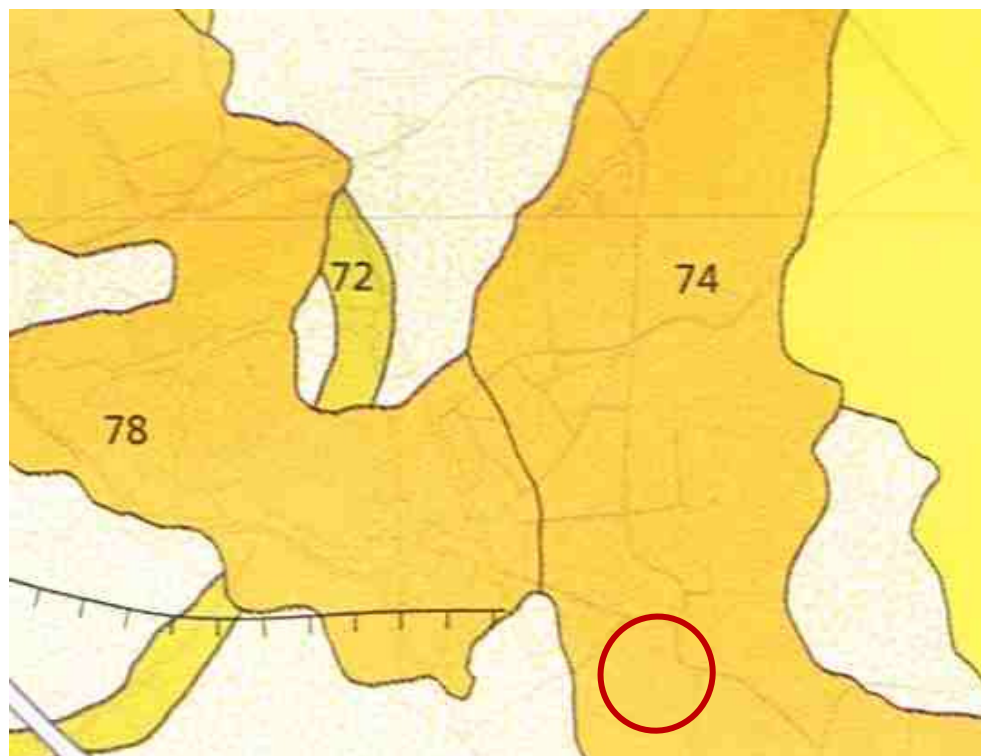
De tekst is zodanig opgesteld, dat deze rechtstreeks in de toelichting van het bestemmingsplan opgenomen kan worden. In de bijlagen is een tekstvoorstel voor de regels opgenomen.

1. DE AANWEZIGE SITUATIE EN CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

In dit hoofdstuk worden de aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied beknopt beschreven. De geschiedenis van het gebied (zie 1.2) is elders uitgebreid beschreven (zie bijvoorbeeld Smits en Wttewaal 1988 en 1991, gemeente Houten/Ledeboer, 2009 en W. Thoomes, 2007, 2008). Hier wordt volstaan met een zeer korte samenvatting.

1.1 De ondergrond

De ondergrond is voor een belangrijk deel bepalend geweest voor de archeologische en cultuurhistorische ontwikkeling van het gebied. Onze voorouders lieten zich bij de keuze van hun woonplek, van landschappelijke eenheden als akkers, weilanden en hooilanden, bepalen door de hoogteligging, vruchtbaarheid en vochtigheid van de grond. Voor het dorp Houten is met name de situering van de stroomruggen mede bepalend geweest. Het dorpsgebied van Houten ligt grotendeels op de stroomruggen van Jutphaas en Houten. Doordat de stroomruggen hoger en droger waren dan de omgeving, vormden ze ideale vestigingsomstandigheden voor mensen in vroeger eeuwen.

Afbeelding 2 - stroomruggenkaart - het gebied is gelegen op de zogenaamde Stroomrug van Houten (nr. 74) (Bron: Berendsen e.a. 2001).

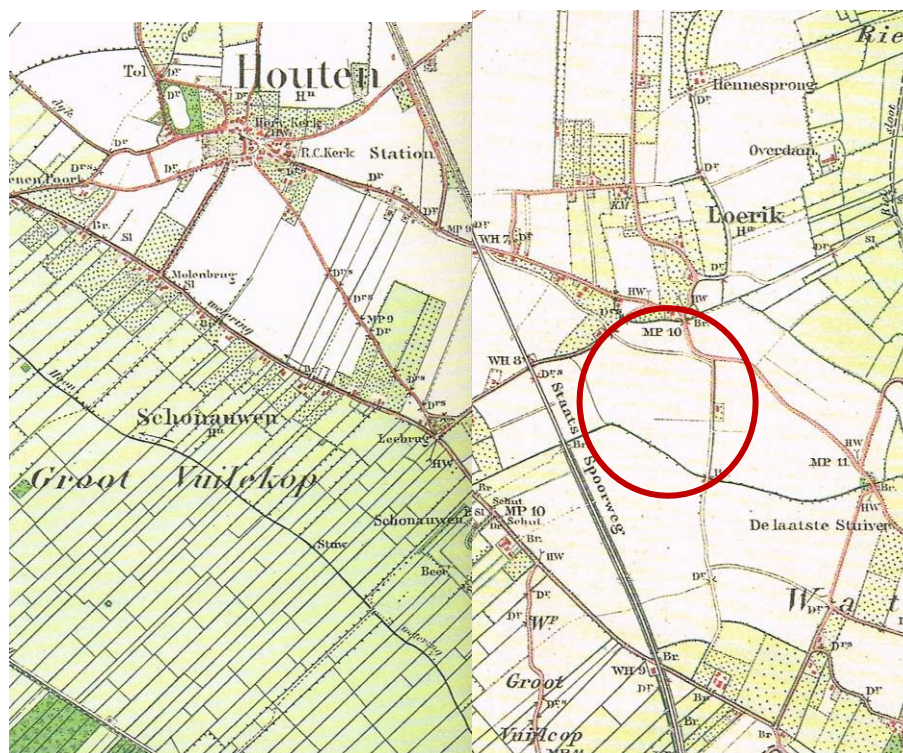
Het plangebied ligt grotendeels op de Stroomrug van Houten. Doordat de stroomruggen hoger en droger waren dan de omgeving, vormden ze ideale vestigingsomstandigheden voor mensen in vroeger eeuwen. Ook waren deze gronden droger en beter te bewerken dan de omgeving, zodat ze geschikt waren

voor akkerbouw. De oudste akkercomplexen, waartoe ook het plangebied behoort, liggen dan ook op de stroomruggen³.

1.2 Korte beschrijving van de geschiedenis van het gebied

Geschiedenis

Zoals in paragraaf 1.1 is aangegeven, ligt het dorp Houten en de vroeger daarbij behorende akkerlanden op stroomruggen. Het dorp ontstond in de vroege middeleeuwen (450-1050 n.Chr.). De hogere en drogere gronden van de stroomrug werden in die tijd ontgonnen en omgezet in landbouwgronden. De lagere delen waren moerassig en nat en bleven lange tijd "woest". Deze werden in de Late Middeleeuwen (1050-1500 n.Chr.) omgezet in cultuurgrond, veelal grasland.

Afbeelding 3 - Het plangebied omstreeks 1900 - duidelijk is te zien dat het dorp Houten omringd was door akkerlanden (wit) en daarbuiten grasland (lichtgroen) - (bron: Uitgeverij Nieuwland, 2005).

akkers

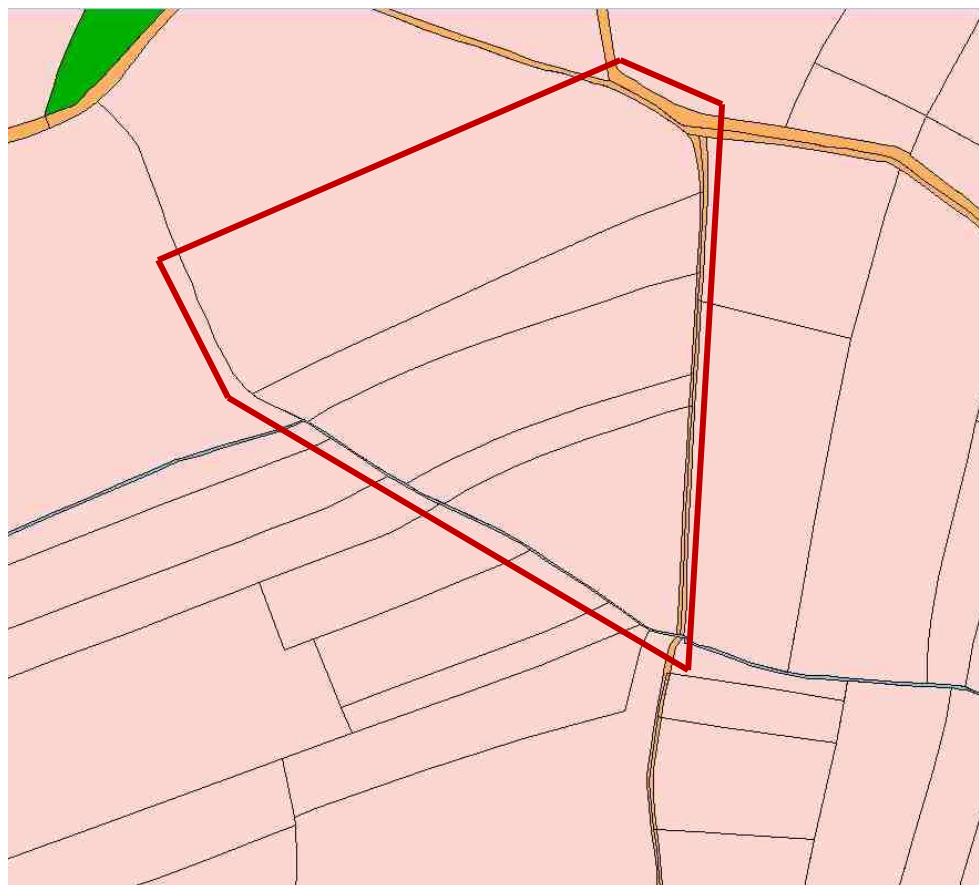
De akkercomplexen rond de dorpen waren aanvankelijk omsloten door houtwallen en dergelijke en als samenhangend akkercomplex goed herkenbaar (vaak "de Eng" genoemd). De omwalling was ook wel nodig, want met zoveel woeste gronden was er ook nog veel groot wild, dat de oogst kon verwoesten. Nadien, toen de meeste woeste gronden ontgonnen waren, was de omsluiting niet meer nodig en groeiden de akkercomplexen aaneen. Rondom Houten was omstreeks 1900 nog een groot aaneengesloten akkerbouwgebied aanwezig (zie afbeelding 3).

toponiem

De naam van het gebied (De Westrummerweide) suggereert dat dit gebied deel uitmaakte van het gebied van Westrum en in gebruik was als weidegrond. Toen in

³ Verwezen wordt naar: Gemeente Houten/Vestigia 2007 en naar Smits en Wttewaal 1988 en 1991

de late middeleeuwen de woeste gronden ontgonnen werden, werd ook de waterhuishouding verbeterd, waardoor voorheen natte gronden droger werden en beter geschikt voor de akkerbouw. Dit zal hier mogelijk ook gebeurd zijn.

Afbeelding 4 - Het plangebied in 1832 - de groeikern is nog ver weg. Het plangebied maakt deel uit van een uitgebreid akkercomplex (licht-paarse kleur), dat behoort bij de kern Houten (bron: www.hisgis.nl).

recente geschiedenis

Vanaf 1800 is er een samenvoeging van de oorspronkelijk 15 gemeentes in de huidige gemeente Houten begonnen. In 1962 is deze voltooid. In 1966 werd Houten, dat voorheen zo'n 4000 inwoners had, vanwege de ligging aan de spoorlijn nabij Utrecht aangewezen als groeikern. Vanaf 1979 begon de eerste grote uitbreiding van Houten. Rond het eerste decennium van de 21e eeuw werd de omgeving van het plangebied bebouwd met nieuwbouwwoningen. Het plangebied zelf bleef nog enige tijd als landbouwenclave temidden van de nieuwbouw liggen.

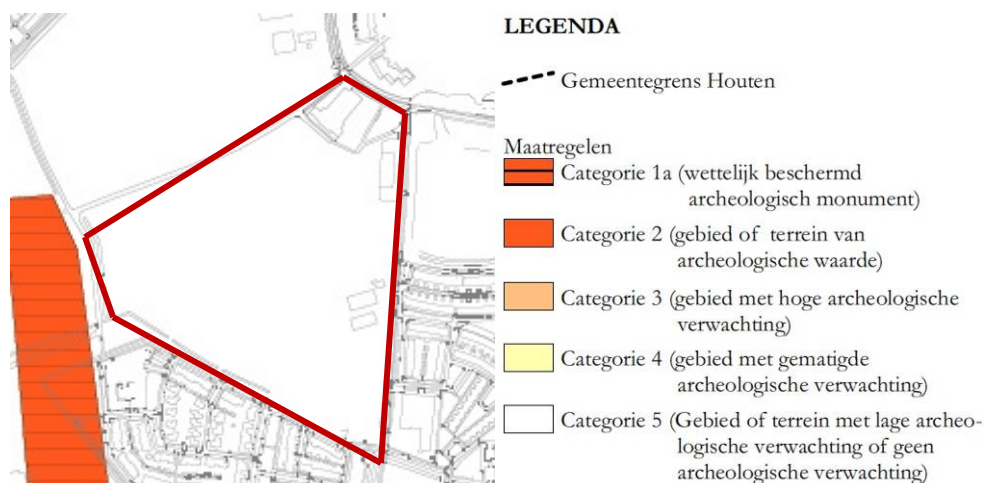
1.3 Aanwezige cultuurhistorische waarden

De aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied worden onderscheiden in archeologische, historisch-bouwkundige en historisch-geografische waarden.

1.3.1 Archeologie

Archeologisch beleid

De Archeologische Beleidskaart⁴, maakt een nadere onderverdeling in een aantal categorieën archeologisch waardevolle gebieden. In het paraplubestemmingsplan Archeologie zijn aan deze verschillende categorieën gebieden, aangepaste regels verbonden. De volgende 5 categorieën worden onderscheiden:

Afbeelding 5 - Archeologiekartaal - rood is het terrein (buiten het plangebied) met hoge archeologische waarde; de witte gebieden hebben geen archeologische verwachtingswaarde. Het gehele plangebied wordt aangeduid als een gebied zonder archeologische (verwachtings)waarde.

1. **Wettelijk beschermd archeologisch monument.** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied.
2. **Gebied of terrein van archeologische waarde.** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied.
3. **Gebied met een hoge archeologische verwachting.** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied.
4. **Gebied met een gematigde archeologische verwachting** Deze categorie is niet aanwezig binnen het plangebied. .
5. **Gebied of terrein zonder archeologische verwachting of gedeselecteerde gebieden** (wit op afbeelding 5). Het gaat hierbij om gebieden waar om archeologische en landschappelijke redenen de kans op behoudenswaardige archeologische relictten uiterst klein wordt geacht. Hieronder vallen tevens de gebieden waar het bodemprofiel als gevolg van saneringen, ontgroningen, onderkelderingen en zware funderingen zodanig verstoord is, dat eventuele archeologische resten als verloren beschouwd mogen worden, of in ieder geval zodanig zijn aangetast dat zij niet meer voor onderzoek of bescherming in aanmerking komen.

Het gehele plangebied heeft geen verwachtingswaarde, op grond van eerder archeologisch onderzoek of op grond van de specifieke omstandigheden ter plaatse.

⁴ Gemeente Houten/Vestigia, 2007.

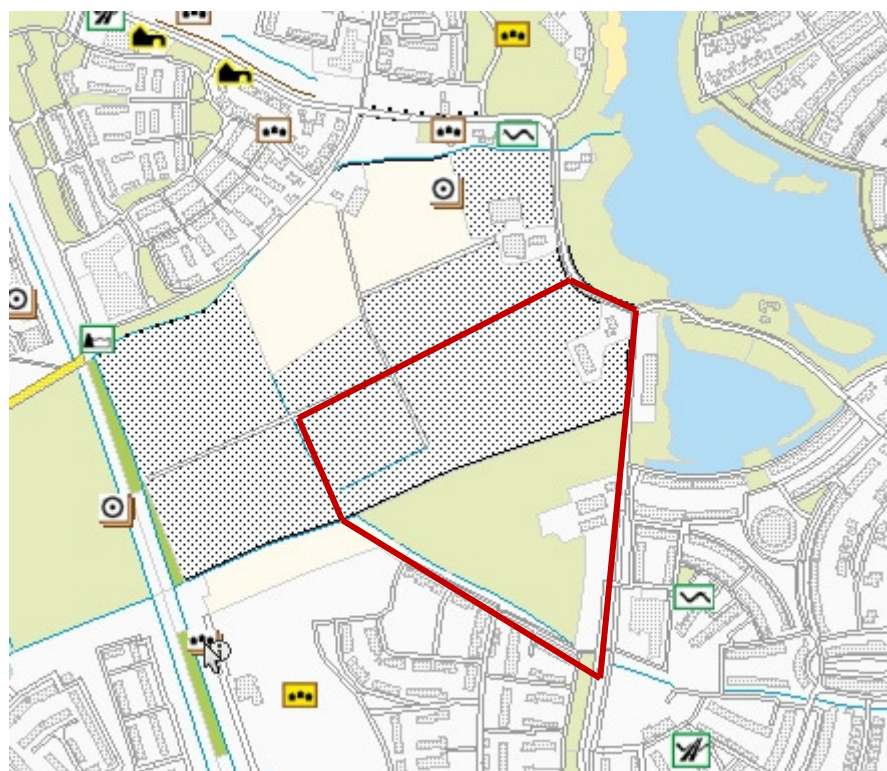
archeologische onderzoeken

Volgens opgave van de Kennis Infrastructuur Cultuurhistorie (KICH) is het noordelijk deel van het plangebied aan te merken als een archeologische vindplaats. In en bij dit gebied zijn diverse archeologische onderzoeken uitgevoerd.

a. spoorlijn: Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven; Bewoningssporen uit de Bronstijd (ca. 3000 - 800 v. Chr.) en de Romeinse tijd (12 v. Chr. - 450 n. Chr.) langs de Houtense stroomgordel. Houten Vleugel Tracé ACH Vindplaats 19, 20 en 21.

b. Beusichemseweg/Leesloot: Er is geen cultuurlaag waargenomen. De bouwvoor is ca. 40 cm dik en op enkele plaatsen is de bodem tot 1 meter diepte vergraven. Mogelijk zijn er ook resten uit de Nieuwe Tijd aanwezig. Dit terrein ligt op de Houtense stroomrug. De Leesloot is mogelijk een restgeul. De sporen van dit terrein maken deel uit van de resten van een laatmiddeleeuws bewoningslint langs de Beusichemseweg. Er bestaat een relatie met de CMA-nrs. 39A-009, -A47 en -A48. 1973: Veldverkenning AWN-Utrecht e.o., werkgr "Tussen Rijn en Lek". 1982: Fosfaatkartering R. Steenbeek (ROB, 1995-32). 1985: Fosfaatkartering P. van Beest (ROB). 1994: AAI/AAO Houten-Zuid (ROB). De lage waardering heeft vooral te maken met de middelmatige kwaliteit en gaafheid van het terrein.

c. Loerikseweg/Beusichemseweg: Onder een bouwvoor van ca. 40 cm ligt op enkele plaatsen een dunne cultuurlaag. Een aantal plaatsen zijn tot meer dan 1 meter diepte verstoord. Dit terrein ligt op de Houtense stroomrug. De sporen op dit terrein maken deel uit van een laatmiddeleeuws bewoningslint. Er bestaat een relatie met CMA-nrs. 9, A48 en A49. 1982: Veldkartering R. Steenbeek (R.O.B., 1995-32). 1982: Fosfaatkartering R.O.B. 1994: AAI/AAO Houten-Zuid (ROB). De lage waardering heeft vooral te maken met de middelmatige kwaliteit en gaafheid. Dit terrein is hernummerd. Voorheen 39A-010.

Afbeelding 5 - Kennis Infrastructuur Cultuurhistorie (KICH) - het noordelijk deel van het plangebied is aangeduid met een puntjesraster, symbool van archeologische vindplaatsen (bron: www.kich.nl).

d. Leesloot/Loerik (in het plangebied zelf) - zie J. Dijkstra (2004): Definitief archeologisch onderzoek op terrein 9 in Houten, onderzoeksrapport, ADC 2004. Perioden: IJzertijd (800 - 12 v Chr.), Romeins (12 v. Chr. - 450 n. Chr.), Middeleeuwen (450-1500), Vroege Middeleeuwen (450 - 1050).

Deze onderzoeken zijn bij het bepalen van het archeologisch beleid meegenomen, dan wel hebben niet geleid tot een aanpassing van het archeologisch beleid binnen het plangebied.

1.3.2 Historische bebouwing

Beschermde monumenten: rijksmonumenten

In het gebied komen geen gebouwen voor die als rijksmonument beschermd zijn.

Beschermde monumenten: gemeentelijke monumenten

Binnen het plangebied zijn geen gebouwde gemeentelijke monumenten aanwezig.

Overige karakteristieke bebouwing

In het plangebied komen geen karakteristieke panden voor. De provinciale cultuurhistorische waardenkaart geeft althans geen karakteristieke panden in het plangebied weer.

1.3.3 historisch-geografische waarden

Historisch-geografische waarden hebben te maken met de landschaps- en bewoningsgeschiedenis vande plek. Hoewel het plangebied recentelijk vrijwel geheel bebouwd is met nieuwbouwwoningen, zijn er nog diverse restanten uit het verleden herkenbaar, met name aan de noordzijde van het plangebied.

Afbeelding 8 - De Kromme Sloot ter hoogte van het plangebied - deze natuurlijke waterloop, een restgeul van de Kromme Rijn, werd vergraven tot afwateringssloot van de omliggende ontginningen.

Kromme Sloot

Volgens de provinciale cultuurhistorische waardenkaart⁵ is de Kromme Sloot een natuurlijke waterloop, een restsloot van de Kromme Rijn, die werd aangepast om het water uit de ontginningen te leiden in geval van wateroverlast. De plangrens van het bestemmingsplan HOFSTAD III ligt ten zuiden van de Kromme Sloot, zodat deze nog net binnen het plangebied valt.

Beloop, profiel en eventuele begeleidende beplanting (kavelrandbeplanting) van deze waterloop hebben cultuurhistorische waarde, die in het bestemmingsplan beschermd zou moeten worden.

De sloot heeft een kenmerkend bochtig verloop en steile oevers. Ook zijn er diverse overgangen met betonnen duikers. Uit cultuurhistorisch oogpunt is het ongewenst om deze aan te passen of te veranderen.

Oude wegen

De Hoogdijk en de Beusichemseweg vormden een deel van de verbinding tussen Houten en 't Goy. Deze wegen zijn erg oud en stammen waarschijnlijk uit de Vroege Middeleeuwen.

De wegen liggen net buiten het plangebied. In het bestemmingsplan zijn dan ook geen beschermende maatregelen opgenomen voor deze cultuurhistorische elementen.

Afbeelding 9 - Restanten kavelgrensbeplanting

restanten kavelgrensbeplanting

Het plangebied is grotendeels onbegroeid. Op twee plaatsen komt echter opgaande beplanting voor, restanten van vroegere kavelgrensbeplanting. Deze

⁵ Provincie Utrecht, 2001.

beplanting vormt een zichtbare en landschappelijk fraaie markering van de vroegere kavelgrenzen en heeft als zodanig cultuurhistorische waarde. Deze beplanting mag niet verwijderd worden zonder deugdelijke afweging van de cultuurhistorische belangen.

overige elementen

In oude akkerbouwgebieden als het onderhavige zijn meestal weinig sporen van het landbouwkundig gebruik te vinden. De typische kromme perceelsgrens in het gebied volgt waarschijnlijk een oude grens en heeft dus een zekere waarde. Op de hoogtekaart zijn daarnaast restanten van bolle akkers herkenbaar. Beide zijn echter in het terrein moeilijk herkenbaar en waarschijnlijk ook aangetast. De cultuurhistorische waarde ervan is beperkt en behoeft dan ook geen plaats te krijgen in het bestemmingsplan.

Afbeelding 10 - Restanten oude slootrandbeplanting langs de Kromme Sloot.

1.4 Waardering

1.4.1 Methodiek

Voor het opnemen van cultuurhistorische waarden in een bestemmingsplan is enkel een beschrijving van de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden niet voldoende. Ook de waardebepaling van het aanwezige erfgoed en de gevoeligheid voor ingrepen is een bepalende factor. Er zijn twee manieren om de waarden van cultuurhistorie te bepalen, namelijk:

- a. door te waarderen op basis van een officieel toegekende status ('waardevolle elementen'). Veelal betreft het een beschermd status als beschermd dorpsgezicht, rijksmonument, gemeentelijk monument, nationaal landschap etc.
- b. door te waarderen aan de hand van onderscheiden waarderingscriteria, die de kwaliteit van het erfgoed weerspiegelen ('waardevolle elementen').

De onder a. genoemde waardering van een object, vindplaats of gebied is terug te vinden in de gangbare registers en kaarten van verschillende overheden. Voor de onder b. genoemde waardering bestaan uiteenlopende systemen; ze verschillen naar vakgebied, mate van codificatie en toepassing. Van een (breed geaccepteerde en toegepaste) integrale, cultuurhistorie-brede waarderings-systematiek is in Nederland op dit moment (nog) geen sprake.

Er is voor dit bestemmingsplan geen aparte waarderingsystematiek ontworpen. Er is gebruik gemaakt van de onder a. genoemde benadering, mede omdat die voor iedereen volgbaar is en alle drie de relevante vakgebieden (archeologie, historische (steden)bouw en historische geografie) omvat. Bovendien is bij de opstelling van de archeologische waardenkaart ook gebruik gemaakt van deze benadering.

1.4.2. Archeologie

In het bestemmingsplangebied komen, zoals blijkt uit het archeologisch onderzoek, geen archeologische waarden voor.

1.4.3 Historische (steden)bouwkunst

In dit vakgebied onderscheiden we de volgende waardeniveaus:

1. waardevol op internationaal niveau: opgenomen op de UNESCO World Heritage List. In het plangebied zijn geen objecten te vinden die op deze lijst staan of die genomineerd zijn voor deze lijst.
2. waardevol op nationaal niveau: opgenomen op de (rijks)monumentenlijst. In het plangebied zijn geen objecten te vinden die beschermd zijn als gevolg van opname op deze lijst.
3. waardevol op provinciaal niveau: opgenomen op een provinciale lijst. In het plangebied zijn geen provinciale monumenten aanwezig.
4. waardevol op gemeentelijk niveau: opgenomen op de gemeentelijke monumentenlijst. In het plangebied zijn geen gemeentelijke monumenten aanwezig.
5. waardevol op plaatselijk niveau: panden die van belang zijn voor het straatbeeld en/of de omgeving. In het plangebied zijn geen karakteristieke panden aanwezig.

Binnen het plangebied zijn geen beschermenswaardige objecten van historische bouwkunst aanwezig.

1.4.4 Historische geografie

In dit vakgebied zijn er geen beschermingsmiddelen op rijks- of provinciaal niveau. Blijkens de recente beleidswijzigingen gaat het rijk ervan uit, dat de bescherming van deze waarden op gemeentelijk niveau plaatsvindt. De eerder beschreven waarden (paragraaf 1.3.3) zijn in het verleden reeds gesignaleerd . Het betreft waarden op gemeentelijk of plaatselijk niveau, die van belang zijn voor de plaatselijke geschiedenis en medebepalend voor de ruimtelijke kwaliteit in het plangebied.

2. ADVIES

Wijze van opname in het bestemmingsplan

- *Cultuurhistorische waarden*

Ter bescherming van de aanwezige ruimtelijk relevante cultuurhistorische waarden dienen de volgende aspecten in de regels van het bestemmingsplan geregeld te worden:

- a. **Archeologie:** Het archeologiebeleid van de gemeente Houten is vastgelegd in het beleidsplan Archeologie⁶. De ruimtelijke ordening speelt daarin een belangrijke rol. Vervolgens is het archeologisch beleid voor zover relevant, neergelegd in het paraplubestemmingsplan Archeologie, waarin de bekende archeologische waarden en de archeologische verwachtingswaarden beschermd zijn. In het bestemmingsplangebied komen geen archeologische waarden of verwachtingswaarden voor, zodat er geen regels ten aanzien van dit aspect opgenomen behoeven te worden.
- b. Er is geen karakteristieke historische bebouwing aanwezig in het plangebied. Een nadere regeling in het bestemmingsplan is dan ook niet noodzakelijk.
- c. Historische infrastructuur (Kromme Sloot): deze is (mede) bestemd tot '**waarde - cultuurhistorie 1**'; verandering van profielopbouw, het dempen van water, het veranderen van de oeverlijn en het vellen en rooien van houtgewas zijn Wabovergunningplichtig.
- d. De restanten perceelsrandbeplanting hebben (mede) cultuurhistorische waarde: deze is (mede) bestemd tot '**waarde - cultuurhistorie 2**'. Het vellen, rooien of beschadigen van opgaande beplanting is Wabovergunningplichtig.

⁶ Gemeente houten, 2007.

SAMENVATTING

Het plangebied is gelegen in een recente woonuitbreiding van Houten. Het plangebied maakte deel uit van de akkergronden rondom de kern Houten. Het grondgebruik en de ruimtelijke inrichting zijn mogelijk ontstaan in de Late Middeleeuwen (1050 - 1500). Van die structuur is niet veel overgebleven. De Kromme Sloot is het enige tastbare bewijs van de vroegere situatie. Deze heeft een zeer hoge cultuurhistorische waarde. Daarnaast zijn er nog enkele restanten perceelsrandbeplanting aanwezig, die ook een zekere cultuurhistorische waarde hebben. Deze historische elementen hebben een belangrijke waarde voor de ruimtelijke structuur van het gebied. Daarom is het noodzakelijk dat de aanwezige cultuurhistorische waarden worden beschermd in het op te stellen bestemmingsplan.

GEMEENTE HOUTEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK EN ADVIES

BESTEMMINGSPLAN HOFSTAD III TE HOUTEN

BIJLAGE 1 - GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur en rapporten

Berendsen, Henk J.A. en Esther Stouthamer: Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands, Utrecht, 2001.

Blijdenstijn, Roland: Tastbare tijd - cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Utrecht, 2007.

Dekker, C.; Het Kromme Rijngebied in de middeleeuwen. Zutphen 1983.

Gemeente Houten: Gekoesterd Erfgoed - integrale beleidsnota op het gebied van de bovengrondse en ondergrondse monumentenzorg, Houten, 2004.

Gemeente Houten: Leven-de Ruimte - ruimtelijke visie Houten 2015, Houten, 2005.

Gemeente Houten/Vestigia: Toelichting op de archeologische en cultuurhistorische beleidskaarten voor het grondgebied van de gemeente Houten, Amersfoort, 2007.

Gemeente houten/drs.J.A. Ledeboer: Beeldkwaliteitplan Oude Dorp Houten, vastgesteld 9 juli 2009.

Gemeente Houten: Monumentenverordening, Houten, 2010.

Gemeente Houten: Welstandsnota 2011, Houten 2011.

Gemeente Houten: Handboek Digitale Uitwisseling Bestemmingsplannen Gemeente Houten, Houten, 2011.

Provincie Utrecht: Cultuurhistorische elementen in de provincie Utrecht, CD-ROM, 3^e versie, Utrecht, 2001.

Rijksdienst voor het cultureel erfgoed: Concept-richtlijnen voor cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving of herziening van bestemmingsplannen, versie 1.1 (concept), Amersfoort, februari 2012.

Smits, drs. J.A.M. en O.J. Wttewaal: Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht, Houten - ontstaan en groei, Zeist, 1988.

Smits, drs. J.A.M. en O.J. Wttewaal: Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht, Houten - historische bebouwing, Zeist, 1991.

Thoomes, Wijnand; Eigendomsontwikkeling tussen 1600 en 1830 in de polders Vuijlcop en het Rietveld en in 't Waal. In "Het Kromme Rijngebied", 2007, blz. 99 - 105.

Thoomes, Wijnand; Houten in de 17de en 18de eeuw. Culemborg, 2008.

Uitgeverij Nieuwland: Grote Historische Topografische Atlas ± 1905, schaal 1:25.000, Tilburg, 2005.

Wolters-Noordhof Atlasproducties: Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000, deel I - West-Nederland 1839-1859, blad 72-73, Groningen, 1990.

Websites

www.hisgis.nl

www.houten.nl

www.historischhouten.nl

www.hetutrechtsarchief.nl

www.watwaswaar.nl

www.wikipedia.nl